

26.02.2024

Til: Utenriks- og forsvarskomiteen, Stortinget

Høringsinnspill Meld. St. 8 (2023-2024) Nansen-programmet for Ukraina

Mediebedriftenes Landsforening (MBL) skal bidra til å styrke og verne ytringsfriheten, pressefriheten og informasjonsfriheten, som grunnleggende verdier i et demokratisk og åpent samfunn. MBL skal styrke og verne de publisistiske verdier som representeres av Redaktørplakaten og Vær Varsom-plakaten.

MBL skal bidra til at et mangfold av økonomisk sunne medier kan fungere som det åpne samfunns arena for fri informasjon, samfunnskritikk og debatt.

MBL representerer ca. 325 medlemsbedrifter med ca. 10.000 ansatte: ca. 210 mediehus, herunder 190 aviser hvorav 150 er lokalaviser. Andre mediehus er kommersiell allmennkringkasting, magasiner og lokal-tv. MBL representerer også virksomheter tilknyttet mediehusene, bl.a. avistrykkerier og distribusjonsselskaper.

Målet om å styrke frie medier

Et mangfold av frie og uavhengig redaktørstyrte medier er en forutsetning for demokratiet og et velfungerende sivilsamfunn. Å fremme et mediemangfold, er å fremme demokrati. Frie og uavhengige medier avdekker korrupsjon og andre kritikkverdige forhold, sikrer en åpen og faktabasert offentlig debatt og motvirker desinformasjon og propaganda.

Derfor er det svært positivt at regjeringen i meldingen anerkjenner viktigheten av frie og uavhengige redaktørstyrte medier, som demokratisk infrastruktur og en forutsetning for demokratiet og et velfungerende sivilsamfunn. Og at på bakgrunn av dette, har som målsetning at Nansen-programmet støtter opp om utviklingen av frie og uavhengige redaktørstyrte medier i Ukraina.

Under underoverskriften "Styrke demokratiske institusjoner, frie medier og sivilt samfunn" slår regjeringen fast at "Norge vil bidra til å styrke mediernes uavhengighet og levedyktighet og beskytte journalister både i det fysiske og det digitale rom. Dette er forutsetninger for å sikre tilgang til pålitelig informasjon og en åpen offentlig debatt i et fungerende demokrati".

Vi ber Stortinget slutte seg til dette. Dette er også være i tråd med norske myndigheters strategi for ytringsfrihet i utenriks- og utviklingspolitikken.

Legge til rette for en fortsatt norsk og nordisk rolle

Norge er i verdenstoppen når det gjelder pressefrihet, ytringsfrihet, mediemangfold og digitalisering av mediene, og norske aktører har derfor mye å bidra med til utviklingen av mediesektoren i Ukraina.

Umiddelbart etter Russlands fullskala invasjon gikk nordiske medieorganisasjoner sammen med en polsk medieaktør, Gazeta Wyborcza Foundation, om å opprette Ukrainian Media Fund til støtte for lokal- og regionalmedier i Ukraina. Viktige samarbeidspartnere i Ukraina er Association of Independent Regional Publishers of Ukraine (AIRPU), National Union of Journalists of Ukraine (NUJU), Ukrainian Media Business Association (UMBA)

Fondet jobber langs fire akser: 1) sørge for at lokale og regionale mediehus i Ukraina har midler til drift, ikke minst til lønninger, 2) sørge for at journalister har beskyttelsesutstyr og annet nødvendig utstyr, 3) hjelpe ukrainske mediefolk og deres familier i eksil og 4) bidra til langsiktig finansiering og gjenoppbygging av medier i Ukraina etter at krigen er over.

Fondet er i hovedsak finansiert av bidrag fra nordiske mediehus og presseorganisasjoner, og vi får løpende rapporter om at hjelpen virker. Men den må virke over tid for å beholde frie medier, og gjenoppbygge disse som en del av en velfungerende demokratisk infrastruktur i Ukraina.

Et fremtidsmål er å etablere en "Modern Marshall Plan for Ukrainian Media" som støtter ukrainske mediers arbeid med bekjempelse av korrupsjon og desinformasjon. Presseetikk, redaksjonell uavhengighet, digitalisering og forretningsutvikling er områder hvor behovet er stort, og hvor nordiske medier har spisskompetanse, slik at utveksling, kurs og samarbeidsprogrammer vil være effektivt og hensiktsmessig. Samarbeid med de internasjonale presseorganisasjonene WAN-IFRA og INMA er viktig. Fondet har nå German Marshall Fund som ny samarbeidspartner, som har bred erfaring fra arbeid med å styrke sivilsamfunn.

Dette initiativet er eksempel på hvordan man gjennom samarbeid kan styrke redaktørstyrte mediers uavhengighet og viktige rolle i Ukraina.

I meldingen fremkommer det at Utenriksdepartementet har gitt Norad i oppdrag å opprette en søknadsbasert ordning for Ukrainas sivilsamfunn, men det pekes også på at internasjonale flergivermekansimer og UNESCO. Norske og nordiske organisasjoner har mye å tilføre i arbeidet for å styrke Ukrainas frie medier, og vi håper at det vil legges til rette for dette i oppfølgingen av Nansen-programmet.

Vennlig hilsen

MEDIEBEDRIFTENES LANDSFORENING

Adm.dir.